



**QORTI CIVILI  
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF  
RAYMOND C. PACE**

Seduta tat-30 ta' Novembru, 2004

Citazzjoni Numru. 2929/1997/1

**Frances Meilaq**

**vs**

**Frans Meilaq**

**Il-Qorti,**

**I. PRELIMINARI.**

Rat ic-citazzjoni attrici datata 26 ta' Dicembru 1997 (a fol. 1 tal-process) fejn gie premiss:-

Illi z-zwieg ta' bejn il-kontendenti thassar irrevokabbilment minhabba mohqrija, sevizzi gravi, ingurji, vjolenza u nsulti kommessi mill-konvenut fil-konfront ta' martu li kellha u kienet kostretta li tmur tghix mal-genituri taghha;

Illi miz-zwieg hemm tifel minuri, Rodrick ta' tnax-il (12) sena u li kif ordnat il-Qorti presjeduta fis-Sekond'Awla tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

Qorti Civili akkordat il-kustodja tieghu ma' l-omm, attrici f'din il-kawza;

Illi l-konvenut ghadu jgawdi mid-dar matrimonjali ghaliex baqa` jghix hemm u dan wahdu, u li l-beni kollha li jiffurmaw parti mill-komunita` ta' l-akkwisti u wkoll diversi oggetti ta' valur gholi li huma propjeta` parafernali ta' l-attrici ghadhom fil-pussess assolut tieghu; u

Illi l-attrici giet konformament u debitament awtorizzata skond id-digriet taghha presjeduta mill-Qorti Sekond'Awla tal-Qorti Civili kif renovat b'digriet numru 1503/97 liema kopja legali hija annessa ma' din ic-citazzjoni, u dan biex hi tipprocedi ghas-separazzjoni personali;

Illi ghalhekk l-istess attrici talbet lil din l-Qorti sabiex:-

(1) Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti;

(2) Takkorda l-kura u l-kustodja tat-tifel minuri, Rodrick, f'idejn l-attrici;

(3) Tikkundanna l-konvenut ihallas manteniment adegwat ghaliha u ghat-tifel minuri taghha;

(4) Tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti bejn il-kontendenti, tillikwida l-istess komunjoni, taqsamha f'zewg porzjonijiet kontemplati fil-ligi u tassenja wahda lill-attrici u l-ohra lill-istess konvenut; u

(5) Tikkundanna sabiex fl-iqsar zmien possibbli jikkonsenja lill-attrici u dan fi zmien perentorju li jigi lill-prefiss, l-oggetti kollha parafernali, nkluzi flus, u fin-nuqqas, jigi kundannat ihallas lill-attrici l-valur taghhom kif jigi likwidat, *occorrendo* permezz ta' perit nominand.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut, inkluzi dawk tal-mandat ta' inibizzjoni numru 4294/96, u li minn issa l-konvenut jibqa` ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista tax-xhieda u dokumenti eseblti a fol. 3 sa 5 tal-process;

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Imhalled Noel Arrigo datati 24 ta' Marzu 1999; 28 ta' Mejju 1999; 29 ta' Ottubru 1999; 23 ta' Mejju 2000 fejn il-Qorti nnominat lil Dr. Mariella Gonzi bhala Assistent Gudizzjarju;

Rat id-digriet tas-Sekond'Awla tal-Qorti Civili datat 26 ta' Gunju 1997;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut datata 31 ta' Mejju 2000 (a fol. 18) fejn gie eccepit:-

1. Illi l-eccepjenti jaqbel illi z-zwieg tagghom tkisser irrimedjabbilment, izda dan ma garax bi htija ta' l-eccepjenti imma bi htija ta' martu l-attrici;

- Meta kienet ghadha tghix taht l-istess saqaf mieghu, kienet tahqru mentalment u xxewwex lit-tifel kontrih u bil-mohbi kellha hbiberiji zejda ma' rgjel ohra; u

- Meta telqet mid-dar matrimonjali, bdiex tghix ma' wiehed minn dawn l-irgjel, cjoe` Charles Camilleri, li minnu ghandha tarbija.

2. Illi l-akkuzi ta' sevizzi gravi, ngurji, vjolenza u nsulti huma totalment inveritieri, tant illi l-eccepjent gie ddikjarat mhux hati mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali f'zewg kawzi separati minn zewg Imhallfin differenti. Dan juri kemm l-eccepjenti ilu jsofri akkuzi foloz mill-attrici u minn ommha, Mary Micallef.

3. Illi l-ewwel talba mhix opposta; it-tieni talba hija sorpassata ghaliex Rodrick illum ghandu hmistax-il (15) sena; it-tielet talba ghandha tigi michuda peress illi l-eccepjenti qed ihallas manteniment ghal ibnu biss puntwalment, waqt li l-attrici qed imantniha Camilleri, apparti li hi ghandha mpjieg mal-Gvern; ir-raba` talba u l-hames talba ghandhom jigu michuda peress li l-attrici hadet il-ligi b'idejha meta hadet kull ma riedet mid-dar

Kopja Informali ta' Sentenza

konjugali meta zewgha ma kienx prezenti u ghalhekk m'ghadx hemm oggetti x'jinqasmu, filwaqt li d-dar konjugali qed jghix fiha hu.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut a fol. 19 tal-process;

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol. 20 tal-process;

Rat il-verbali tas-seduti quddiem din il-Qorti diversament presjeduta ta' l-24 ta' Novembru 2000; u tat-13 ta' Gunju 2001; tad-19 ta' Novembru 2001;

Rat is-seduti mizmuma mill-Assistent Gudizzjarju Dr. Mariella u x-xhieda minnha migbura;

Rat l-avviz ta' l-10 ta' April 2002 fejn din il-kawza giet differita quddiem din il-Qorti kif prezentement presjeduta;

Rat il-verbali tas-seduti datati 2 ta' Ottubru 2002 fejn inghata digriet ta' l-affidavits tal-konvenut b'terminu ta' tletin (30) jum; tas-27 ta' Frar 2003 fejn id-difensuri nfurmaw lill-Qorti li t-tifel huwa issa maggorenni u li l-provi huma maghluqa; il-partijiet mhux qed jippretendu manteniment minghand xulxin u ghandhom jipprezentaw stima tad-dar matrimonjali; tat-8 ta' Mejju 2003 fejn il-Qorti nnominat lill-Perit Valerio Schembri sabiex jaghmel stima tal-fond matrimonjali; u tat-12 ta' Gunju 2003;

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet tal-konvenut (a fol. 81);

Rat il-verbal tas-seduta tad-19 ta' Novembru 2003 fejn il-Perit Tekniku halef ir-rapport;

Rat ir-rapport tal-Perit Tekniku;

Rat il-verbal tal-15 ta' Jannar 2004 fejn il-Qorti tat il-fakolta` lill-partijiet li jipprezentaw noti ta' l-osservazzjonijiet u l-kawza giet differita ghas-sentenza;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet ta' l-attrici datata 5 ta' Marzu 2004;

Rat ir-rikors ta' l-attrici fejn talbet l-awtorizzazzjoni tal-Qorti sabiex tinkludi l-minuri, Emanuel Meilaq fuq il-passaport taghha u sabiex tawtorizzaha tghix wahedha u tiehu d-decizjonijiet ta' natura medika rigwardanti l-interess tal-minuri;

Rat id-digriet tas-16 ta' April 2004 fejn il-Qorti laqgħet it-talbiet;

Rat id-dokumenti esebiti;  
Rat l-atti kollha l-oħra tal-kawza.

## **II. KONSIDERAZZJONIJIET.**

Illi din hija kawza oħra ta' separazzjoni fejn jidher li l-partijiet ilhom involuti fi proceduri ta' separazzjoni għall-iktar minn seba` (7) snin fejn jidher li fis-26 ta' Awissu 1996 gja kien hemm digriet tas-Sekond' Awla tal-Qorti Civili li gie renovat fl-10 ta' Ottubru 1997 u 19 ta' Dicembru 1997. Il-kawza odjerna giet prezentata fis-26 ta' Dicembru 1997, u l-partijiet xorta wahda jidher li ma rrangawx il-pendenzi ta' bejentiethom, u ma waslux għal separazzjoni bonarja, u dan jidher li sar għad-dannu tagħhom stess u għall-istess binhom minuri Rodrick li illum huwa maggorenni, għaliex meta giet istitwieta l-kawza kellu gja tnax il (12) -sena.

Illi fil-fatt jidher li minkejja n-nomina ta' l-Assistent Gudizzjarju Dr. Mariella Gonzi fit-23 ta' Mejju 2000 (minn din il-Qorti diversament presjeduta), saru biss erba' (4) seduti datati 16 ta' Gunju 2000, 23 ta' Novembru 2000, 5 ta' Frar 2001 u 5 ta' Marzu 2001 u fl-istess seduti kull ma nstemgħet kienet biss ix-xhieda ta' l-attrici, ta' ommha Mary Micallef u tal-konvenut. Mill-bqija ma kien hemm xhieda ta' xejn hlief noti u noti ta' osservazzjonijiet. Din il-Qorti thoss li kieku ma kienitx għall-pika tal-partijiet fil-kawza, din il-kawza setgħet facilment tigi tranzatta fis-sens li l-partijiet jasslu għal ftehim ta' separazzjoni

bonarja, izda jidher li hadd mill-partijiet ma ried dan u forsi din il-Qorti thoss li f'kawzi bhal dawn il-process ta' medjazzjoni kien certament jghin, flimkien mal-pariri tad-difensuri rispettivi, li din il-Qorti certa li ma naqsux.

Illi intant jirrizulta li l-partijiet izzewgu fl-10 ta' Novembru 1983 u kellhom tifel Roderick li twieled fil-5 ta' Mejju 1985. Illi wara li ezaminat ix-xhieda kollha prodotta din il-Qorti thoss li fl-ewwel lok u qabel kollox jirrizulta li l-konvenut kien fl-ewwel lok responsabbli ghall-firda li sehhet bejn il-partijiet fejn kien hati *verso* l-attrici ta' sevizzi, mohqrija, u ingurji gravi u dan peress li l-istess konvenut kien konsistentement jinjora lill-attrici f'dak kollu li kien jaghmel, kien anke jaghmel jiem ma jersaq lejn id-dar, u kien ukoll issawwat lill-martu, anke quddiem ommha, b'dan li minhabba din il-vjolenza domestika l-attrici kienet kostretta tabbanduna d-dar ma' binha, u tmur toqghod ma' ommha. Il-Qorti fil-fatt thoss li ix-xhieda moghtija mill-attrici, hija mhux biss korroborata mix-xhieda ta' ommha, izda hija wkoll iktar verosimili, meta wiehed jikkonsidra wkoll l-fatt li l-istess attrici kellha titlaq mid-dar b'binha u halliet kull ma kellha warajha, u l-konvenut fil-mori tal-kawza baqa' jgawdi kollox huwa. Fil-fatt lanqas accetta li l-istess proprjeta' mmobbli almenu l-istess attrici jkollha xi sehem minnha, tenut kont li l-istess fond immobiljari jiffirma parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti u dan minkejja l-fatt li l-istess konvenut jistqarr li l-partijiet ilhom separati *de facto* mill-15 ta' Lulju 1996.

Illi huwa veru li l-istess konvenut jikkonstesta dan kollu, speċjalment li huwa sawwat lil martu, izda din il-Qorti wara li ezaminat fil-fond ix-xhieda tieghu ma thossx li l-istess xhieda tieghu hija kredibbli. Illi fil-fatt l-istess konvenut allega wkoll li waqt li kienet mieghu hija bdiet tara ragel iehor, u fil-fatt semma' diversi persuni li skond huwa setghu jikkonfermaw dan, bhal per eżempju l-Assistent Kummissarju Joseph Brincat u sid ta' "Ta' Kolina" Restaurant, Giljan Agius, izda huwa l-ebda wiehed ma ressaq minnhom bhala xhud sabiex jippruvaw l-allegazzjonijiet tieghu, u din il-Qorti thoss li l-istat tal-provi kif imressqa mill-attur ma wasslux sabiex jippruvaw dak minnu allegat, anke peress li huwa naqas li jikkorobora l-

istess xhieda, xhieda li fuq kollox hija kontradetta mill-attrici u minn ommha bl-iktar mod skjett, u wkoll peress li huwa naqas li jressaq l-ahjar prova, meta ma jidhirx li kellu l-ebda ostakolu sabiex jaghmel dan; *in verita* kellu kull opportunita' f'dawn is-snin kollha tal-kawza sabiex jaghmel dan izda ghal xi raguni, li jaf huwa biss, naqas li jressaq tali xhieda minnu stess imsemmija, u dan meta kien gja jaf li kontra tieghu kien hemm ix-xhieda ta' l-attrici u ta' ommha, liema xhieda ta' l-istess ma halliet l-ebda dubju dwar is-sinifikat ta' l-istess.

Illi fil-fatt jirrizulta pero' lill din il-Qorti li l-attrici kienet kostrett titlaq mid-dar konjugali taghha minhabba li hija giet imsawwta mill-konvenut, u dan ghal diversi snin tul il-hajja konjugali ta' bejniethom u kien biss wara li marret tghix ghand ommha li hija kellha relazzjoni ma' ragel iehor u fil-fatt tammetti li anke kellha tarbija minnu. Sadanittant hija xorta baqghet tiehu hsieb u tmanjni lil binha, u l-konvenut baqa' jghix fid-dar konjugali bil-kumditajiet kollha ghal dawn l-ahhar seba' (7) snin.

Illi ghalhekk *in vista* ta' dan kollu l-ewwel talba attrici ghandha tigi milqugha b'dan li qed jigi dddikjarat li mill-provi prodotti jirrizulta li l-agir tal-konvenut kien li wassal ghal din il-firda ta' bejn il-partijiet u dan minhabba sevizzi, mohqrija u ngurji gravi inkluzi wkoll vjolenza domestika pperpetwata minnu fuq martu, li kkonstringew lill-attrici li tabbanduna ghal raguni valida d-dar konjugali – b'konsegwenza ta' dan kollu l-hajja konjugali bejn il-konjugi saret impossibbli u z-zwieg tkisser irremedjabbilment. Illi fit-tieni lok waqt li l-istess partijiet kienu separati *de facto* jirrizulta li l-attrici rendiet ruhha hatja verso l-konvenut ta' adulterju u fil-fatt mir-relazzjoni taghha ma' terza persuna jidher li illum hija kellha wild iehor.

Illi dwar il-komunjoni ta' l-akkwisti jidher li din tikkonsisti principarjament fil-fond Flat 2, Square View, Curate Schembri Street, Mosta, stmat li jiswa hamsa u tletin elf lira Maltija (Lm35,000), u l-Qorti tordna li l-istess flat bl-ghamara kollha ta' gjo fih, liema ghamara ma gietx identifikata mill-ebda wiehed jew wahda mill-partijiet,

ghandha tigi mibjugha b'subbasta u mir-rikavat ta' l-istess l-attrici ghandha tigi kkonsinjata l-ammont ta' tlett mitt lira Maltija (Lm300) rapprezentanti sehem l-attrici mill-valur tal-karozza Skoda ffixsat minn din il-Qorti *arbitro boni viri* (liema karozza qed tigi assenjata lill-konvenut) u l-bilanc mir-rikavat ghandu mbaghad jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet.

Illi dwar id-depoziti bankarji li kienu jezistu qabel ma l-partijiet infirdu *de facto* u ghadhom ezistenti illum, inkluzi l-istess depoziti bankarji li jissemmew fis-seduta tal-5 ta' Marzu 2001 quddiem l-Assistent Gudizzarju a fol. 64 tal-process, l-attrici ghandha tiehu l-ewwel is-somma ta' tlett mit lira Maltija (Lm300), u l-bilanc kollu mill-istess depoziti ghandu wkoll jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet. Din is-somma ta' tlett mitt lira Maltija (Lm300) qed tinghata lill-attrici *stante* li l-konvenut ammetta li minn depozitu partikolari huwa ha s-somma ta' sitt mitt lira Maltija (Lm600) u l-attrici hadet biss is-somma ta' tlett mitt lira Maltija (Lm300).

Illi l-konvenut ghandu jigi kkonsenjat l-karozza Skond li gja tinsab ghandu, b'dan li l-attrici ghandha tithallas is-somma ta' tlett mitt lira Maltija (Lm300) bhala kumpens ghal sehma mill-istess, u dawn ghandhom jithallsu kif inghad iktar 'il fuq minn prelevament mir-rikavat tal-bejgh in subbasta tal-fond immobbli bl-ghamara u attrezzi kollha ta' gjo fih.

Illi l-istess attrici ghandha tiehu bhala beni parafernali kemm il-vazuni, statwa ta' kelb, vasun tac-cinzi u tlett istatwi li ghad jinsabu fid-dar konjugali fil-pussess tal-konvenut, li ghandu fi zmien gimghatejn mill-lum jikkonsenja l-istess lill-attrici, u wkoll ghandhom jigu kkonsenjati lill-istess attrici l-oggetti tad-deheb li jikkonsistu f'gizirana, cpiepet, msielet, lira tad-deheb u oggetti ohra li jinsabu depozitati *f'safe deposit box* fil-Bank of Valletta p.l.c ta' Wied il-Ghajj u ghal dan l-iskop tordna li l-konvenut ghandu jghaddi c-cavetta ta' l-istess depozitu lill-attrici fi zmien qasir u perentorju ta' gimghatejn mid-data ta' din is-sentenza u tordna li kopja legali ta' din l-istess decizjoni tigi notifikata a spejjez attrici lill-istess



fergha tal-bank hawn imsemmija, sabiex l-istess bank jaderixxi ruhhu ma' l-istess u jikkonsenja l-istess *safe deposit box* lill-attrici.

### **III. KONKLUZJONI.**

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet kolha tal-konvenut in kwantu l-istess huma b'xi mod inkompatibbli ma' dak hawn deciz, **tasteni milli tiehu konjizzjoni tattieni talba attrici u tichad it-tielet talba attrici u tilqa' t-talbiet attrici l-ohra** biss fis-sens hawn deciz b'dan illi:-

1. Tilqa' l-ewwel talba attrici biss fis-sens hawn deciz b'dan li qed jigi dddikjarat li kien principarjament l-agir tal-konvenut li wassal ghal din il-firda ta' bejn il-partijiet u dan minnhabba sevizzi, mohqrija u ngurji gravi inkluzi wkoll vjolenza domestika pperpetwata minnu fuq martu, li kkonstringew lill-attrici li tabbanduna ghal raguni valida ddar konjugali – b'konsegwenza ta' dan kollu l-hajja konjugali bejn il-konjugi saret impossibbli u z-zwieg tkisser irremedjabbilment. Illi fit-tieni lok waqt li l-istess partijiet kienu separati *de facto* jirrizulta li l-attrici rrendiet ruhha hatja *verso* l-konvenut ta' adulterju u fil-fatt mir-relazzjoni taghha ma' terza persuna jidher li illum hija kellha wild iehor u ghal dawn ir-raguniet qed tigi ppronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti;

2. Tastjeni milli tiehu konjizzjoni ta' din it-talba *stante* li illum Rodrick huwa maggorenni;

3. Tichad din it-talba *stante* li l-istess iben tal-kontendenti sar maggorenni, u wkoll qed jigu applikati kontra l-attrici u kontra l-konvenut rispettivament id-dispozizzjonijiet ta' l-**artiklu 48 tal-Kap 16** kkundanna *in toto*.

4. Tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti bejn il-kontendenti u tillikwida u tassenja l-istess komunjoni fis-sens segwenti:-

Illi l-fond Flat 2, Square View, Curate Schembri Street, Mosta, stmat li jiswa hamsa u tletin elf lira Maltija

(Lm35,000), l-Qorti tordna li l-istess *flat* bil-pussess vakanti tieghu u bl-ghamara kollha ta' gjo fih, (liema ghamara ma gietx identifikata mill-ebda wiehed jew wahda mill-partijiet), ghandhom jigi mibjugha b'subbasta u mir-rikavat ta' l-istess l-attrici ghandha l-ewwel tigi kkonsenjata l-ammont ta' tlett mitt lira Maltija (Lm300) rapprezentanti valur tal-karozza Skoda ffixsat minn din il-Qorti *arbitro boni viri* (liema karozza qed tigi assenjata lill-konvenut) u l-bilanc mir-rikavat ghandu mbaghad jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet.

Illi dwar id-depoziti bankarji li kienu jezistu qabel ma l-partijiet infirdu *de facto* u ghadhom ezistenti llum, inkluzi l-istess depoziti bankarji li jissemmew fis-seduta tal-5 ta' Marzu 2001 quddiem l-Assistenti Gudizzarja a fol. 64 tal-process, l-attrici ghandha tiehu l-ewwel is-somma ta' tlett mit lira Maltija (Lm300), u l-bilanc kollu mill-istess depoziti ghandu wkoll jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet.

Illi l-konvenut ghandu jigi kkonsenjat l-karozza Skoda li gja tinsab ghandu, b'dan li l-attrici ghandha tithallas is-somma ta' tlett mitt lira Maltija (Lm300) bhala kumpens ghal sehma mill-istess, u dawn ghandhom jithallsu kif inghad iktar 'il fuq minn prelevament mir-rikavat tal-bejgh in subbasta tal-fond immobbli bl-ghamara u attrezzi kollha ta' gjo fih.

Illi l-istess attrici ghandha tiehu bhala beni parafernali kemm il-vazuni, statwa ta' kelb, vazun tac-cinzi u tlett statwi li ghad jinsabu fid-dar konjugali fil-pussess tal-konvenut, li ghandu fi zmien gimghatejn mill-lum jikkonsenja l-istess lill-attrici, u wkoll ghandhom jigu kkonsenjati lill-istess attrici l-oggetti tad-deheb li jikkonsistu f'gizirana, cpiepet, msielet, lira tad-deheb u oggetti ohra li jinsabu depozitati *'safe deposit box* fil-Bank of Valletta p.l.c ta' Wied il-Ghajn u ghal dan l-iskop tordna li l-konvenut ghandu jghaddi c-cavetta ta' l-istess depozitu lill-attrici fi zmien qasir u perentorju ta' gimghatejn mid-data ta' din is-sentenza u tordna li kopja legali ta' din l-istess decizjoni tigi notifikata a spejjez attrici lill-istess fergha tal-bank hawn imsemmija, sabiex l-istess bank jaderixxi ruhhu ma' l-istess u jikkonsenja l-istess *safe deposit box* lill-attrici.

5. Tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien qasir u perentorju ta' gimghatejn mill-lum jikkonsenja lill-attrici oggetti kollha fuq elenkati f'din is-sentenza konsistenti fil-vazuni, statwa ta' kelb, vazun tac-cinizi u tlett statwi li ghad jinsabu fid-dar konjugali fil-pussess tal-konvenut, flimkien ma' l-oggetti tad-deheb li jikkonsistu f'gizirana, cpiepet, msielet, lira tad-deheb u oggetti ohra li jinsabu depozitati *f'safe deposit box* fil-Bank of Valletta p.l.c ta' Wied il-Ghajn, u c-cavetta ghall-istess *f'safe deposit box* fil-Bank of Valletta p.l.c ta' Wied il-Ghajn u dan bhala proprjeta' parafernali ta' l-attrici.

Bl-ispejjez kollha jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

**Moqrija.**

**< Sentenza Finali >**

-----TMIEM-----